

prof.dr. M.J. Schultz, prof.dr. A.B.J. Groeneveld, dr. P.E. Spronk (redactie)

Probleemgeoriënteerd denken bij levensbedreigende situaties

Een praktijkboek voor de opleiding en de kliniek

De Tijdstroom, Utrecht

© De Tijdstroom uitgeverij, 2014. De auteursrechten der afzonderlijke bijdragen berusten bij de auteurs.

Omslagontwerp: Cees Brake bno, Enschede

Uitgegeven door De Tijdstroom uitgeverij BV, Postbus 775, 3500 AT Utrecht.

E-mail: info@tijdstroom.nl

Internet: www.tijdstroom.nl

Aan de totstandkoming van deze uitgave is de uiterste zorg besteed. Voor informatie die nochtans onvolledig of onjuist is opgenomen, aanvaarden auteur(s), redactie en uitgever geen aansprakelijkheid. Voor eventuele verbeteringen van de opgenomen gegevens houden zij zich gaarne aanbevolen.

Waar dit mogelijk was, is aan auteursrechtelijke verplichtingen voldaan. Wij verzoeken eenieder die meent aanspraken te kunnen ontlennen aan in dit boek opgenomen teksten en afbeeldingen, zich in verbinding te stellen met de uitgever.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16b Auteurswet 1912 juncto het Besluit van 20 juni 1974, Stb. 351, zoals gewijzigd bij het Besluit van 23 augustus 1985, Stb. 471, en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht, Postbus 3051, 2130 KB Hoofddorp.

Voor het overnemen van gedeelten uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

ISBN 978 90 5898 241 4

NUR 876

Inhoud

Voorwoord

Deel 1 Respiratieproblemen

- 1 Een blauwe patiënt die niet ademt
Hans van der Hoeven 12
- 2 De drenkeling
Joost Bierens 19
- 3 Een patiënte met inspiratoire stridor
Goda Choi, Marcus Schultz 29
- 4 Expiratoir piepen
Caroline Godfroy, Tjip van der Werf 37
- 5 Een patiënte met hypercapnie
Els Weersink 49
- 6 Een patiënt met hemoptoë
Leo Heunks 61
- 7 Obstructie van een tracheostoma
Denise Veelo, Marcus Schultz 69

Deel 2 Circulatieproblemen

- 8 Een blauwe patiënt die ademt
Christiaan Boerma 81
- 9 De massaal bloedende patiënt na trauma
Mustafa Albayrak 87
- 10 Een patiënt met bradycardie
Wim Lagrand, Jos van der Sloot 95
- 11 Een patiënte met tachycardie
Marco Knook 105
- 12 Hitteberoerte
Astrid Hoedemaekers 113

13	Een patiënt met hypothermie <i>Peter van der Voort</i>	119
14	Een kortademige patiënte in shock <i>Angelique Spoelstra-de Man, Armand Girbes</i>	129
15	Een koortsige patiënt in shock <i>Peter Pickkers</i>	137
16	Een rode patiënt in shock <i>Nicole Holman, Caroline Janssen</i>	147
17	Aorta dissecans <i>Arjan Hoksbergen</i>	155
18	Een patiënt met acute pijn op de borst <i>Floris Kauer, Felix Zijlstra</i>	163
19	Syncope <i>Yvo Smulders</i>	173
Deel 3 Buikproblemen		
20	Een patiënte met acute pijn in de buik <i>Eric Tjwa, Lianne Holster</i>	181
21	Ernstige acute pancreatitis <i>Hjalmar van Santvoort, Marja Boermeester</i>	191
22	Een ondervoede patiënte met een ritmestoornis <i>Miet Schetz, Michael Casaer</i>	201
23	Een gele patiënt met niet te meten bloeddruk <i>Jan-Werner Poley, Henri Braat</i>	209
24	Een patiënt met een gat in de lever <i>Pieter Wismans</i>	217
25	Een bloedbrakende patiënt <i>Lianne Holster, Eric Tjwa, Ernst Kuipers</i>	225
26	Een patiënt met heftige diarree <i>Edgar Peters</i>	235
27	Een patiënt met rectaal bloedverlies <i>Richelle Felt-Bersma</i>	243

28 Acute dikke buik
Harry van Goor 249

Deel 4 Verontrustende berichten uit het laboratorium

29 Een patiënte met hypercalciëmie
Lotte Jacobs 259

30 Een patiënte met hyperglykemie
Adriaan Kooy 267

31 Een patiënte met hypoglykemie
Dieter Mesotten 279

32 Een patiënte met hyperkaliëmie
Anne-Cornélie de Pont 285

33 Een patiënt met hyponatriëmie
Joachim Weigel, Ewout Hoorn, Johan Groeneveld 293

34 Een patiënt met hypomagnesiëmie
Kai Klopper, Anne-Cornélie de Pont 303

35 De patiënt met een metabole acidose
Miriam Moviat 309

36 Een patiënte met een stollingsstoornis
Marcel Levi 317

Deel 5 Varia

37 Een patiënt met trekkingen
Arjen Slooter 327

38 Een patiënt in coma
Mathieu van der Jagt 335

39 Een bleke patiënt
Gert Ossenkoppele 343

40 De patiënte met acute hoofdpijn
Francisca Linn 351

41 Levensbedreigende paddenstoelvergiftiging
Jan Meulenbelt, Henneke Mulder-Spijkerboer, Irma de Vries 361

42	Een patiënt die niet plast <i>Heleen Oudemans-van Straaten</i>	373
43	Een patiënte met een bloedend tracheostoma <i>Dave Dongelmans, Marcus Schultz, Bernard Fikkers</i>	381
44	Een patiënte met koorts en bewustzijnsvermindering uit de tropen <i>Arjen Dondorp</i>	389
45	Moet de patiënt wel of niet naar de intensive care? <i>Peter Spronk, Rik Gerritsen</i>	399
46	Reanimatie, wat nu? <i>Michaël Kuiper</i>	405
	Medewerkers	413
	Register	415

Voorwoord

Voor u ligt een boek over probleemgeoriënteerde diagnostiek en behandeling van acute aandoeningen: situaties die levensbedreigend zijn of kunnen worden en daarom acute diagnostiek en behandeling vereisen. Vaak zien we acute aandoeningen op een spoedeisendehulp- of op een intensivereafdeling, maar in principe kunnen acute aandoeningen, waarbij doortastend en snel moet worden gehandeld, op elke afdeling van een ziekenhuis, en daarbuiten, voorkomen.

In veel leerboeken wordt uitgegaan van de disciplines (specialismen) en de daarbij behorende ziekten of aandoeningen. In dit boek benaderen we acute aandoeningen echter vanuit een klacht of bevinding, ingedeeld in problemen met de ademhaling, circulatie en de buik. Daarnaast begint een aantal casus met een afwijkende laboratoriumuitslag en worden nog enkele bijzondere situaties geschetst.

Probleemgeoriënteerd denken bij levensbedreigende situaties is gericht op elke gezondheidswerker die te maken kan krijgen met acute aandoeningen. Hieronder vallen de spoedeisendehulpartsen, anesthesiologen, intensivisten, maar bijvoorbeeld ook chirurgen, internisten en gynaecologen. De gekozen problemen zijn algemeen van aard en overstijgen daarom telkens de disciplines binnen en buiten het ziekenhuis. De diagnostiek en behandeling zijn steeds beschreven zodat het begrijpelijk is voor de coassistent en de assistent, maar ook een specialist kan leren van het diagnostische plan en de ingezette behandeling in elke casus.

De auteurs hebben een grote expertise op de specifieke deelgebieden waarover zij schrijven en zijn daardoor in staat de lezer door middel van vraag en antwoord door het beloop van elke casus te leiden. De diagnostische en therapeutische interventies zoals beschreven in dit boek voldoen zo veel mogelijk aan de *evidence-based medicine* (EBM)-richtlijnen. Elk hoofdstuk eindigt met een aantal relevante literatuurverwijzingen.

Prof.dr. M.J. Schultz, hoogleraar Experimentele Intensive Care Geneeskunde Universiteit van Amsterdam, dr. P.E. Spronk, internist-intensivist Gelre Ziekenhuis Apeldoorn, en prof.dr. A.B.J. Groeneveld, hoogleraar Intensive Care Geneeskunde Erasmus Universiteit Rotterdam